

Sygn. akt III UK 50/17

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania M.G.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
o wyrównanie emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 6 grudnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 16 listopada 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża M.G. kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 15 marca 2016 r., sygn. akt IV U [...], oddalił odwołanie M.G. od decyzji wydanej z urzędu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., w której przeliczono wnioskodawcy M.G. emeryturę od daty przyznania świadczenia, tj. od 1 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w [...]. wyrokiem z dnia 16 listopada 2016 r., wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa [...], na skutek apelacji M.G. od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w R., oddalił apelację.

M.G. zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]. z dnia 16 listopada 2016 r. skargą kasacyjną w całości. Oparł ją na następujących podstawach:

1. Naruszenie przepisów postępowania, tj. przepisu art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. – ponieważ Sąd Apelacyjny w [...]. nie rozpoznał zarzutów apelacyjnych wnioskodawcy związanych z koniecznością porównania przeprowadzenia wyliczonej emerytury pomostowej z wyliczeniami organu zawartymi w decyzji o ostatecznym ustaleniu wysokości emerytury – rozliczenie zaliczki z dnia 19 listopada 2015 r. nr [...] dlaczego organ rentowy nie wyliczył prawidłowej wysokości tego świadczenia poczynawszy od 17 marca 2011 r. w najkorzystniejszym dla wnioskodawcy wariantcie,

2. Naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. oraz naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 381 k.p.c. i art. 382 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 207 § 6 k.p.c. poprzez uznanie prawidłowości wyroku Sądu I instancji pomimo tego, iż skarżąc wyrok Sądu I instancji w części co do pkt III – „Naliczone wyrównania, potrącenia i odliczenia” podnosił brak ustalenia prawidłowo wyliczonej emerytury pomostowej za okres od 17 marca 2011 r. do 1 grudnia 2014 r.

Ponadto skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...]., z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu kasacyjnym. Jak uzasadnił, Sąd II instancji podzielił stanowisko organu rentowego i Sądu I instancji ustalając, iż bezspornym w sprawie pozostawało, że poczynawszy od 17 marca 2011 r. wnioskodawca M.G. był uprawniony do emerytury pomostowej przewidzianej w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, zaś od 1 grudnia 2014 r. uzyskał prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w oparciu o art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Wskazał, iż emerytura pomostowa a emerytura w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych to odrębne rodzajowo świadczenia, tak z uwagi na różne podstawy prawne ich przyznania i tym samym odmienne przesłanki nabycia do nich prawa, jak i odmienny sposób ustalania ich wysokości. Podniósł, iż emeryturę pomostową oblicza się, dzieląc podstawę jej wymiaru przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat, ustalone według obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę pomostową tablic średniego trwania życia. Bez względu na wiek i płeć

osoby przechodzącej na emeryturę pomostową, przy ustalaniu jej wysokości wykorzystuje się średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat, a nie dla osób w rzeczywistym wieku ich przejścia na emeryturę pomostową. Sąd II instancji nie wskazał jednak, tak jak wcześniej Sąd I instancji, w jaki sposób została ona obliczona i dlaczego mogło dojść do jej zaniżenia. Sąd Apelacyjny nie wskazał także, iż w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej wyliczono kwotę emerytury na 4.283,68 zł brutto – jak w decyzji ZUS/O R. z dnia 19 listopada 2015 r., natomiast z decyzji z dnia 5 listopada 2014 r. wynikało, że wysokość emerytury obliczona na podstawie art. 183 ustawy emerytalnej wynosi 4.623,17 zł. Pojawia się więc wątpliwość, dlaczego wyliczenie emerytury pomostowej nie nastąpiło w oparciu o najkorzystniejszy dla wnioskodawcy wariant w oparciu o przepisy art. 14 ustawy o emeryturach pomostowych i dlaczego wobec tego nie zastosowano zasady przysługiwania wnioskodawcy najkorzystniejszego dla niego świadczenia.

M.G. wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, albowiem jego zdaniem wskazane wyżej okoliczności spełniają cel określony przepisem art. 398⁹ § 1 pkt 2 i pkt 4 k.p.c. – jako, że istnieje konieczność stosowania jednolitej wykładni przepisu art. 14 ustawy o emeryturach pomostowych, w kontekście stosowania wobec ubezpieczonych zasady przysługiwania im najkorzystniejszego dla nich świadczenia emerytalnego, a nadto interes publiczny wymagałby dokonania mocą wyroku Sądu Najwyższego ustanowienia jednolitości orzecniczej dla osób korzystających z uprawnienia do uzyskiwania prawidłowo wyliczonej wysokości emerytury pomostowej. Zdaniem skarżącego, na tle okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, a zwłaszcza gdy z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego wynika, iż „...zastosowano żadaną przez wnioskodawcę symulację, tzn. obliczono wysokość emerytury zgodnie z art. 26 i zgodnie z art. 183 (czyli przy uwzględnieniu również art. 53), a korzystniejsza okazała się wysokość świadczenia obliczonego zgodnie z art. 183... Złożenie zatem przez wnioskodawcę do organu rentowego wniosku o prawo do potencjalnych świadczeń, do nabycia których ubezpieczony spełnił wymagane warunki, jednocześnie nie składając wniosku o ich przyznanie, a dalej przyznaniem dla niego najkorzystniejszego świadczenia”, w sytuacji, gdy jego świadczenie z emerytury pomostowej zaniżono. Skarżący wskazał, iż w związku z powyższym złożenie skargi kasacyjnej w tej sprawie jest uzasadnione -

ujednolicenie orzecznictwa w tym zakresie będzie korzystne zarówno dla organów emerytalno-rentowych, sądów oraz obywateli.

Odpowiedzią na skargę kasacyjną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c., ewentualnie o jej oddalenie na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. Zdaniem organu rentowego zarzut wnioskodawcy o naruszeniu przez Sąd Apelacyjny przepisów postępowania nie znajduje żadnego potwierdzenia. Sąd odniósł się do roszczeń wnioskodawcy, nie znajdując podstaw do ich uwzględnienia. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wyrok Sądu Apelacyjnego należy uznać za trafny i w pełni odpowiadający prawu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone są w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i tylko one podlegają badaniu w tej fazie postępowania, a przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje wtedy, gdy zachodzi choćby jedna z nich. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno zatem koncentrować się na wykazaniu istnienia takiej przesłanki, przy czym treść tego uzasadnienia musi być oparta na argumentacji ściśle jurydycznej. Wymaganie to pozostaje w merytorycznym i funkcjonalnym związku z konstrukcją skargi kasacyjnej, w której rozpoznanie skargi następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Konstrukcyjne wymaganie skargi kasacyjnej przedstawienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest spełnione jedynie wtedy, gdy skarżący w wyodrębnionym - odrębnym od uzasadnienia podstaw kasacyjnych - wywodzie prawnym wykaże, że w sprawie występuje jedna z przesłanek przedsądu

przewidzianych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powinien wskazać na przynajmniej jedną z przesłanek przedsądu z art. 398⁹ § 1 k.p.c. i wykazać, że występuje ona w danej sprawie.

Skarżący M.G. wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a konkretnie przepisu art. 14 ustawy o emeryturach pomostowych, a także z uwagi na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

W odniesieniu do pierwszej z powołanych przesłanek M.G. wskazał na konieczność stosowania jednolitej wykładni przepisu art. 14 ustawy o emeryturach pomostowych w kontekście stosowania wobec ubezpieczonych zasady przysługiwania im najkorzystniejszego dla nich świadczenia emerytalnego. Dalej podał, iż interes publiczny wymagałby dokonania mocą wyroku Sądu Najwyższego ustanowienia jednolitości orzeczniczej dla osób korzystających z uprawnienia do uzyskiwania prawidłowo wyliczonej wysokości emerytury pomostowej. Powyższą niejednolitość orzecznictwa uzasadnił stanem faktycznym sprawy, której skarga dotyczy, a także treścią uzasadnienia orzeczenia Sądu Apelacyjnego, zapadłego we wskazanej sprawie. Tymczasem przyjmuje się, że odwołanie się do przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni bądź niejednolita wykładnia wywołuje wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie. Przez tę rozbieżność należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2017 r., V CSK 536/16, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16). Wywód skarżącego okazał się zatem niewystarczający. Powołując się wyłącznie na orzeczenie zapadłe w sprawie, której skarga kasacyjna dotyczy, nie wykazał, że przepis art. 14 ustawy o emeryturach pomostowych nie doczekał się wykładni bądź

niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, tj. że istnieje problem braku zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych orzeczeń. Skarżący nie wskazał w żaden sposób na orzecznictwo – poza zapadłym w przedmiotowej sprawie – na tle którego ujawniać się ma owa rozbieżność. Tym bardziej nie wykazał zatem, iż rozbieżność ta jest ugruntowana, czyli wykształciły się odmienne stanowiska prawne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 616/14). Takich stanowisk skarżący w ogóle nie przytoczył.

W zakresie natomiast drugiej z powołanych przez skarżącego przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, tj. oczywistej zasadności skargi, skarżący nie przedstawił żadnego wywodu, mającego uzasadnić jego stanowisko. Tymczasem powołanie się na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga wykazania, że zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych badań lub dociekań (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2017 r., V CSK 535/16). Wobec braku jakiegokolwiek uzasadnienia wniosku w tym zakresie należało dojść do przekonania, że skarżący nie wykazał zaistnienia również tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania. Przy tym podkreślenia wymaga, że nie jest rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się wymaganej argumentacji w pozostałej części uzasadnienia skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2007 r., III CSK 319/07).

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.